

FALVAK ÉS UJSÁG

Tek.

Magyar Népi Művelődési Széchenyi könyvtár:

B

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BAJA, GRÓF ZICHY BÓDOG-TÉR 8. SZ.
TELEFONSZÁM: 45.FELELŐS SZERKESZTŐ
DR. MAMUSICH JÓZSEFELŐFIZETÉS EGY HÓNAPRA 280 fillér.
EGYES PÉLDÁNYSZÁM ÁRA 12 fillér.
Megjelenik hétköznaponként d. u. 2-kor.

Orvost a magyar falvakba!

Írta: dr. Frank Miklós v. belklinikai tanársegéd az Országos Társadalombiztosító Intézet h. osztályvezető orvosa.

Az a súlyos veszteség, amely Magyarországot emberanyagát érte a világháború rettenetes négy éve alatt, szinte gyökerében támadta meg a magyarságot. Ott vesztett, vagy megrokkantva tért haza a családfelelős apa. A jövő nagy feladatainak elvégzésére alkalmatlanná vált a háborúból feldúlt idegrendszerrel hazatérő nu. Vérszegényen, csenevésznek nőtt fel a háborús évek fiatal nemzedéke. Megfelelően előkészített talajra talált a meggyöngyült szervezett lakosság körében a sokféle betegség.

Kényszerítő erővel nyomult az előtérbe ez a szomorú tény, amelyen sürgősen segíteni kellett, mert elpusztul, elsenyved különben a mai sok vihart látott és kiállott nemzetünk, ha nem karolják fel az utolsó percekben minden módon, minden eszközzel Magyarország egészségügyét intéző tényezői az egészségvédelem, a szociális gondoskodás, a betegségmegelőzés és a gyógykezelés mindennél fontosabb problémáit.

Ez a küzdelem megindult. Számos eredménye bizonyítja munkája eredményességét. De ennek a munkának gyümölcsei nehezen érnek meg, mert véleményünk szerint az eredményes munka érdekében ezt a nemzetmentő munkát a falvakban, a tanyákon kell a legnagyobb energiával és kitartással végezni. Hiszen a falu népessége a mi őstalajunk, amelyből a magyarság megújulását újabb életerős hajtások előretörését, a mai fáradt nemzedék felállítását várhatjuk. Ennél a munkánál állunk a legnagyobb nehézséggel szemben, mert az ország lakosságának 19 százaléka tanyákon él, amelyek nagy távolságra szétszórtva szinte a lehetetlenséggel határos feladattal teszik a rendszeres egészségügyi ellenőrzést, a betegek gyógykezelését. Hány falunak és községnek nincs is meg az orvosa, mert a lakosság elszegényedése miatt az orvos minimális életgéneit sem tudja biztosítani.

Csak Magyarországon 1926 évi adatok szerint 932 községi (városi) és körorvos volt alkalmazásban. Ha figyelembe vesszük a törvénynek azt a rendelkezését, hogy minden község (város), amelynek legalább 5000 lakosa van köteles városi orvost alkalmazni; 5000-nél kevesebb lélekszámú községek orvosi körökbe csoportosulnak és egészségügyi ellátásukra körorvost alkalmaznak — eléggé rávilágítottunk arra, hogy hány és hány falu lakossága éli le orvos nélkül életét.

Nem célom a magyar falu egészségügyi viszonyainak beható tárgyalása; a kérdésre azonban legjobban rávilágít, ha az egyik legszomorúbb problémára a járványos betegségek elleni védekezésre utalunk. A meg-

betegedés fertőző jellegét senki sem hiszi el, a beteg gyermek eljár az iskolába, vagy pedig a család többi tagjaival egy ágyban, egy szobába zsúfolva fekszik. Ha még hozzávesszük ehhez a beteg látogatókat is, magyarázatát kapjuk a járványok ijesztő, gyors tovaterjedésének és nagy pusztításának.

A beteget először házi szerekkel kezelik, megkérdik a gyógyító aszszonyokat, csak ha már a betegség olyan elhanyagolt állapotba jutott, hogy segíteni rajta már nem lehet, — hívják az orvost. Az eredmény senki előtt nem lehet kétséges.

Súlyos helyzet előtt áll a falun működő orvos. Küzdenie kell a lakosság előítéletei ellen, amely nem

fogadja mindég kellő megértéssel az orvos tanácsait, mert nem lát rögtönös eredményt és pénzébe is kerül Apostoli hivatással kell bírnia a falu orvosának, hogy ne öröjék fel ebben a nap nap után letolyó és megújuló harcban, de megértő lélekkel, népe iránt érzett szeretettől hajtva tovább tudja folytatni nemzetmentő, gyógyító és felvilágosító tevékenységét.

A jövő célkitűzése csak egy lehet: megteremteni a megélhetés lehetőségét a falura menő orvosok számára. Akkor nem lesz a városokban túlszűköltetés és a falvakban orvoshiány. Egyet ne felejtsünk el, hogy az orvostudomány felvilágosító munkája a leghatékosabb fegyverünk a betegségek megelőzésére irányuló harcban. Az orvos kezébe van letéve a magyar falvak halandóságának csökkentése és életerős generációk felnevelése.

Szentistvánon sok a vadházasság, mert drága a holtánnyilváníítás.

A szentistváni közigazgatás átvételénél arra a kellemetlen tapasztalásra jutottak, hogy a szegényügy, rokkantügy és a gyámügy is igen sok kívánivalót hagy.

A szegényügyre jellemző az a pár esztendővel megtörtént eset, amikor egy öregasszony felvágta az ereit csak azért, hogy a kórházon keresztül a bajai szegényháza kerülhessen.

A rokkantügy rendezetlensége feltűnően sok vadházasságot eredményezett. A háboruban eltűntek holtánnyilváníítása elmaradt, mert a szegény hadiözvegyeknek nem igen volt pénzük a kikerestési költségek fedezésére. A vadházasságok okozták azután, hogy a községben a születendő gyermekek jelentős százaléka törvénytelen volt.

A város gyámügyi hivatalának az első teendők sorában sok gondot

okoz az ilyen vadházasságok rendezése. Hogy ez az érdekelték ügyét minél több sikerrel szolgálja a városi tisztviselő díjtalanul intézi a holtánnyilváníítási kérelmeket.

Összeírják ezenkívül a szegényelaggott embereket is, akiket azután majd megfelelő gondozásban fognak részesíteni. A statisztika összeállítását nagy körültekintéssel végzik, hogy a helyzet teljes felismerésével segítséget részesítsék mindazokat, akik arra rászorulnak. A városi hatóság nevében különben ezúton is felhívással fordulunk a szegítésre utalt szentistváni rokkantak, hadiözvegyek és elaggottakhoz, hogy ügyeikben a legnagyobb bizalommal forduljanak a bajai gyámügyi hivatalhoz, ahol érdekükben minden lehetőt elkövetnek.

A ponyvairodalom új támadása a bácskai falvak ellen

Bácsbokodról írják: Néhány napja ágens járja be községünket. Eljárásából, céljából és ponyvairataiból következtetnem, hogy nemcsak bennünket szerencsétlen, hanem az egész környéket. Czinka Panna, Sobri Józsa, Bogár Imre s a mult század többi hírhedt életét tárgyaló, illetve huzudó történetét adja, osztja, árulja számító üzleti szellemmel, ellenállást nem tűrő erőszakossággal.

Először ingyen adja, ráerőszakolja az emberekre, másodszor már 12 fillért kér, és kap is füzetenként. A néplelek mélyén mindig ott él a nagy alföldi betyárok csodáló tisztelete, érthető tehát, hogy az

első ingyen füzetek szemétkáprázató, fantáziát csiklandozó, léha hazugságai után már 12 fillért is kapva-kap a második és a többi 40—50 füzet után is. S veszik e füzeteket éppen azok, kiknek alig van betevő falatjuk, kiknek gyermekeik még most is meztalár járnak, mert szüleiket hatalmába kerítette a rablóvilágról dicshimnuszokat zengő ponyvairodalom.

Ezzel kapcsolatban hádd kérjem meg: miért engedik meg az illetékes körök, hogy lelketlen kufárok ferdé és szükségtelen irányban fokozzák a nyomorgó-napszamos és kisiparos igényét? miért engedik meg az ille-

tékesek, hogy üzleti érdekből a tekintélyt ugyanis nehezebben viselő kommunista levegőben élő népnépet urildözö, népkedvelő, felsőbbbségen kifogó betyárok hazug, idealizált mesejével táplálják?

E füzetek árusításának betiltása mind erkölcsi, mind szociális téren előnyt jeientene.

Gazdasági iskolai előadásokon vesznek részt a tanítóképző-intézet növendékei

A helybeli állami tanítóképző intézet ötödéves növendékei tanáraik vezetésével gyakorlati ismeretek gyűjtése céljából, az elmúlt évhez hasonlóan, a szentistváni gazdasági népiskola munkájában nov. 6-tól kezdődőleg kéthetenként részt vesznek. Mult csütörtökön a gazdasági ismeretek körébe vágó gyakorlati tanításokat hallgatták meg. Az ottani gazdasági népiskola vezetője előbb a gazd. népiskolák szervezetét ismertette, majd az elméleti tanulmányok megindításának szemléletére három különböző tárgykörből merített óratervet dolgozott fel: 1. A háziállataink leírása és kiválasztásuk, 2. a talaj eredete, összetétele és fajtái, 3. gyümölcsfák ültetése és gondozásuk. Meglepő volt a növendékek előtt, hogy a gazd. iskolásgyermekek milyen tájékozottak az elővezetett szarvasmarha testének ismeretében. Az üvegekben szemléltetéshez gyűjtött talajok, kavicsok és a sziklatömbök nemcsak a környék talajviszonyait ismertették, hanem azok keletkezéséről is képet adtak. Majd gazdasági és gyümölcsfákat ültettek az iskola udvarán a tanulók. A tanítóképző intézet növendékei a jövő hónaptól kezdve maguk is részt vesznek a gazd. népiskola gyakorlati tanításaiban.

— A demokratikus Jugoszlávia legújabb törvénye. Az államvédelmi állami bíróságot csak tavaly létesítette Jugoszlávia diktatori kormánya, de Sándor király máris új törvényt írt alá, mert kiderült, hogy a törvény nem elég szigorú. Hogy ez a törvény mennyire lábbal tiporja azokat a szabadságjogokat, melyek a világ ugraszólván valamennyi államának büntető törvényeiben kifejezésre jutottak, azt a következő rövid felsorolásból is megállapíthatjuk: Ha a törvényben felemlített cselekmények több törvény szerint büntetendők, akkor a szigorúbb törvényt kell alkalmazni. A vizsgálati fogság már a 10 évi fogsággal büntetendő cselekmény esetében is kötelező. Ellene nincs jogorvoslat, s a bíróság azt korlátlanul meghosszabbíthatja. A bíróság ítélete ellen nincs felebbezés. A törvény a meghozatala előtti bűnesetekre is kiterjed, ha azokban elsőfokú ítélet még nem volt. Ehhez úgy véljük, nem kell kommentár.

Hát tényleg baj van

Régen sirjuk, régen keseregjük a mai nehéz idöket. A képviselők felszólalásai a parlamentben, az újságok komoly, az egész magyar társadalmat egybetömörítő akciói, a városi, községi hatóságok nyomoronyhító közdeményezései mind mind azt mutatják, hogy a legkomolyabban baj van.

Én azért egy kissé tamaskodtam. Sokszor róttam keresztül a várost magános esti sétán, vagy ha dolgom, esetleg a barátság elvitt valamerre. Zeneszó mellett szívtam félórakon át az őszi levegőt. Itt dzsessz muzsika fogadott és kísért egy darabig, majd a féltékeny cigányhegedű sietett elém, ezt változatlanul a tambura váltotta fel. Közben népes ablakok előtt is elbandukoltam: ott női kar játszott, hogy „Este korán, jöjj el babám...” Így hát én olesón jutottam muzsikához. Adót sem fizettem érte, mint a rádióért s a cigány homlokára sem kellett öt pengőst ragasztanom.

Istenem, hát ezért még csak megvagyunk. Kesergünk, sirunk, jajgatunk, de azért még van bufelejtőre is, van cigányra is, van a tamburásoknak is, van a bájos kis női muzsikusoknak is. Talán még sincs olyan nagy baj — gondoltam többször. Hiszen nem csak az előkelő „uri” mulatókból vigaskodott így elibém a háromnégy féle jókedv, hanem a füstösebb, torokfojtogatóbb és könnyrefacsaró milliós borozóba, mulatók, korezmák ajtóiból is.

De most olyasvalami történt velem, ami egész optimista teoriámat egy csapásra pozdorjává törte. Beláttam, hogy tényleg baj van! Baj, visszavonhatatlanul baj van!

Egyik barátomnál csendes, meghitt társaságban beszélgettünk, borozgattunk. Névnapot ültünk. Hát csak olyan egészen egyszerűt. Alig is voltunk négy-ötven. De hát hiába, a cigány is részesedni akar a „névnap megváltásban”. Először csak szerényen az ajtó előtt próbálgatták három száraztájukat. Majd beljebb szerénykedtek s nagy alázatos, kedves mosolygással szedegették elő taktusosabb, tüzezebb nótaikat.

— Hát Lajcsi, — szól rájuk a házigazda — nem tudjátok, hogy nem tartunk muzsikás, nagy névnapot?

— Az Isten áldja meg Tekintetes Uram, ne kergessen el még maga is bennünket. Olyan rossz idők járnak a cigányra!

— Dehogyan járnak! Hisz nálatok csak nincs munkaszűnet! Mindenütt szól a muzsika!

— Szól ám, kérem alássan, de nincs benne köszönet. Mára már mindenki „hitelbe” mulat. Odanyom egy cédulát, oszt aszondja, majd evvel gyűjjön el hozzám. Azután meg vagy hiába megyünk, vagy „részletben” fizeti!

Ott állt szegény leeresztett hegedűvel, szomorú, lemondó ábrázattal, mint a nyomoronyhító akciónak reklámja: a részletben fizetett, a hitelbe muzsikáló cigány!

Hát kérem, én ebben a pillanatban egész komolyan beláttam, hogy tényleg baj van! Hisz akkor mégsem öt pengőstököt ragasztgatunk a cigány homlokára estenként s a tányerőző kontrás sem guruló pengőstököt köszön meg sűrű hajlongásával. Ma már a primás homlokára is hitelcédulát ragasztanak s a bufelejtő percekét is részletben fizetik! Csak arra volnék még kíváncsi,

hogy ez a feledni óhajtott bu és gond hányszorosan tér azután vissza? Valószínűleg annyiszor, ahány-

szor a bufelejtető cigány feltűnik hitelcédulájával.

Mihályfi János.

A „Hajnali harangszó” jelmezes próbája a záróban

Tegnap tartotta szombat délután fél 6 órakor kezdődő Szent Imre előadásnak első jelmezes próbáját a zárda tanítónőképzője. A „Hajnali harangszó” a próba után itélve sokkal többet nyújt, mint amit ifjúsági előadástól várni lehet. A szereplők valamennyien otthonosak a rájuk bízott feladatban, egy-egy szereplő játéka pedig egészen művészi és meglepetést ígér műértő közönség számára is. Az egész színműnek poétikus meséjét a fiatal leányok finom játéka szépen, hatásosan érvényre hozza. A Budapestről hozott stilszerű festői jelmezek mind a letűnt korok fényűző pompáját varázsolják elénk és bennük a szereplők elragadó látványt nyújtanak. A díszletek is kitűnően illeszkednek a színmű korába.

A gördülékeny előadás rögtön kezdetben felkelti és meg is tartja

az érdeklődést. Az a jelenete, — mikor a lefejezett Ajtony vezér leánya Herma fájdalommal féltelen felindulásában törrel rohan hűtlen jegyesére Csanád vezérre, — erős drámaiságával megrázóan nehezül a kedélyekre. A német befolyás ellen lázadó nyakas magyar urak magányos jelenete szintén nagyon hű.

Az a része, ahol Imre herceg és Bizancból érkező menyasszonya Michaela hercegnő kölesönösen megtudják egymás szíveségét fogadalmát, finom, nemes szépségével nagyon a lelkekbe férkőzik. Alapjában véve az előadás mindvégig lebilincselő, a huszonkilenc szereplő törekvő, jó játéka igen változatos, érdekessé teszi. A rendezést végző iskolánövérnek ismét remekelni fognak, ami a legfontosabb a közönségnek igazi tartalmas, erkölcsi értékű művelőzetet szereznek.

A belügyminiszter rendeletben szabályozta az egyenruhaviselést

Scitovszky Béla belügyminiszter rendeletet bocsájtott ki az összes törvényhatóságokhoz azoknak a vesztélyeknek és visszaéléseknek elkerülése érdekében, amelyek — amint mondja — abból származnak, hogy egyes egyesületek és szervezetek tagjai teljesen önkényesen választott jelvényeket és formaruhákat viselnek.

A belügyminiszter arról szerzett tudomást, hogy egyesületek és szervezetek tagjai jelenleg is oly formaruhákat és egyéb egyesületi jelvényeket és felszerelési tárgyakat viselnek, amelyek a fegyveres erő köréleibe tartozó egyének formaruháival és felszerelési tárgyaival könnyen összetéveszthetők és amelyek viselésére őket az egyesületük, illetve szervezetük kormányhatóságilag láttaozott alapszabályai vagy egyéb szabályai fel nem jogosítják.

Annak idején az egyesületek alapszabályainak elbírálásánál csupán a fenti szempontoknak megfelelő jelvények és formaruha használata nyert jóváhagyást, felhívja a belügyminiszter az összes hatóságokat, hogy jövőben a formaruhát viselőket fokozottabb mértékben ellenőrizzék s amennyiben oly egyesület vagy szervezet tagjairól nyer megállapítást a formaruha viselése, amely egyesület vagy szervezet kormányhatóságilag láttaozott alapszabályai vagy egyéb szabályai értelmében tagjait formaruhával és felszerelési tárgyakkal nem láthatja el, mind a formaruhát viselő egyesületi vagy szervezeti tagok, mind pedig az egyesületek, szervezetek vezetőségének tagjai ellen a kihágási eljárást azonnal indítsák meg s az illető egyesület vagy szervezet elleni további eljárást végett erről a hatóság tegyen jelentést a belügyminiszternek.

Végül a belügyminiszter tudomására adja a törvényhatóságok területén működő egyesületeknek és szervezeteknek, hogy mindazok az egyesületek, amelyeknek tagjai kormányhatóságilag láttaozott vagy jóváhagyott alapszabályaik vagy

egyéb szabályaik értelmében formaruha és egyéb felszerelési tárgyak viselésére jogosultak, kötelesek tagjait 8 napon belül névreszóló fényképes igazolvánnyal ellátni, amelyen szerepel az egyesületi tag személyi adatai, az egyesület, amelynek tagja és az alapszabályának a belügyminiszterium azon száma, amely felhatalmazza a formaruha és a felszerelési tárgyak viselésére.

Mindazokat a formaruhát viselőket, akiknek ilyen igazolványuk nincs, ugyanugy kell megbüntetni, mintha jogosulatlanul viselnék a formaruhát.

A Sauer-estről

A Liszt Kör megnyitó hangversenyének rendes képe. Világhírű művész a dobogón, zsúfolt hangversenyteremben előkelő közönség, városunk és megyénk zeneértő társadalma. Fényes tolették, gyönyörű műsor, végnélküli taps, szinte ekstázissá fokozódó lelkes hangulat, ráadások egész sora stb.

S mindezt talán még fokozottabb mértékben tapasztalhattuk Sauer Emil november 4-i zongoraestjén.

Az „öreg Sauer”, mint mindenütt, nálunk is — egyszerre győzött és meghódított mindenkit; az ifjúságot és a felnőtteket egyaránt. Az uroléhrhetetlen zenei lángelme természetes diadala ez!

Sauer Emil, bár nesztor a ma élő legnagyobb zongoraművészeknek, mégis a legmelegebb szívű poétája hangszerének. Es ez magyarul nagy, közvetlen hatását. Ma a komoly zongorapoéták, a Dohnányik, Bartókok, Fischerek nem „par excellence” virtuózok. A virtuózok pedig a Lhevinnek, Friedmannok, Horovitzok nem igazi poéták. Milyen más Sauer zongorajátéka! Micsoda üdeség, micsoda életöröm és ifjúság! Hol kezdődött itt a poézis és hol a virtuózítás? Ki tudná megmondani? Együtt van itt mind a kettő, olyan esodálatosan egybetonódva, hogy az

előadásban époly kevéssé tudjuk őket szétválasztani, mint magában a ma hallott Mendelssohn kompozícióban, vagy abban a Chopin-darabokban, amelyeket elég egyszer Sauer-től hallanunk, hogy unatkozzunk, vagy bosszankodjunk, ha... más zongoraművész játsza azokat. Es ez nem tulsz! Sauer játéka klasszikussokkal mulja felül mindazt, amit ma ezen a teren a legkülönbek bemutattak.

Az a szögürü plasztika, az a biztos formaérzek, nemes elegancia, a lenyügözö erejü, de mindig előkelő temperamentum, melyet Sauer egy-egy Chopin-etüdet, vagy bármilyen más elenk varázsol: szinte valószínűtlen ragyogás, mondába illő szépség. Sauer nagyon jól érezte magát nálunk és szinte önmagát multa felül ezen az estén. „Azoké vagyok, kiknek játszom. Hallgató közönségem véleménye, elismerése érdekel legjobban.”

Es azt hiszem, hogy a Sauer est emléke örökre belevésődött a hallgatóság emlékezetébe. A tomboló, szünni nem akaró tapsviharok pedig a közönségnek azt az óhaját tolmácsolták: jöjjön hozzánk Sauer Emil minél előbb ismét — megújítani ezt a feledhetetlen emléket.

Köszönet érte a Liszt Ferenc-Körnek.

Készül a gimnázium vasárnapi Szent Imre ünnepélyére

Csak két nap választ el bennünket a reálgimnázium ez évi második Szent Imre ünnepétől. Ez, a vasárnap 6 órakor kezdődő ünnepség ismételen nemes értéket ad. Valamennyi számát gonddal, körültekintéssel állította össze a rendezést végző dr. Fekete Remig hittanár. A szép ünnepség során az intézet ének és zenekara ugyanaz az elismerten legjobb szavaó valvetett munkáival igyekeznek azon, hogy szereplésük sikere egyuttal a közönségnek — a gimnázium ünnepségeivel szemben — magasra fokozott igényeit is teljesen kielégítse. Hatasosan emelni fogja az ünnepség nivóját az is, hogy az ünnepi beszédet a legkitűnőbb, legjobb bajai szónokok egyike dr. Mamusich József mondja. Belépődij nincs. Az ünnepséget az intézet tornacsarnokában tartják.

Szalmakaptár készítési tanfolyam és méhészeti kiállítás

A m. kir. földművelésügyi miniszterium kiküldöttje — a Bácskai Méhészeti Egyesület rendezésében — tolyó hó 15-én szombaton reggel 8 órai kezdettel a régi posta épületben a Baross Hitelszövetkezet volt helyiségében szalmakaptár készítési tanfolyamot fog tartani a bajai és vidéki méhészek számára. A szalmakaptár készítést a jelzett napon bárki elajáthatja. A tanfolyam díjmentes.

A baromfitenyésztők által folyó hó 29, 30 és dec. 1-én a központi kávéház udvari helyiségeiben tartandó kiállítással egyidőben a Bácskai Méhészeti Egylet ugyanott méz, mézesütemény és egyéb méh termékeket fog kiállítani.

Mindezek előkészítése végett folyó hó 9 én d. e. 11 órakor a régi posta épületi helyiségében választmányi ülést tart, erre a választmányi tagokat és minden kiállítani szándékozó méhészt tisztelettel meghív az Elnökség.

Ahol a leventeoktató nem tudja a Himnuszt

A szégyenletes eset egy határmenti községben történt. A leventeifjuság oktatójával egyetemben a hősök sírjához igyekezett, hogy a halottak napi kegyeletes emlékezés adóját lerója. Ünnepséget akartak rendezni, de mindjárt az elején baj történt. A leventeoktató elkezdte a Himnuszt, folytatni azonban nem tudta, mert a szöveg ismerete hiányos volt. A jelek szerint ugyan a dallama felől is tájékozatlan lehetett. Természetes, hogy a leventék sem boldogultak az ennekel, ők sem brillírozhattak azzal, amit a vezetőjüknek még nem volt ideje és alkalmuk megtanulni. A kegyeletes ünnepség kínos zavarba fulladt és a jámbor lakosság tetszését aligha nyerte meg. A jelenet nem kíván kommentárt. Talán mégis jó volna ha az illetékes tényezők kissé figyelnének arra is, hogy levente képzésre megfelelő intelligenciájú embereket jelöljenek. Ha ezeknek hijával vannak akkor annyit kívánjanak meg, hogy az ifjuság vezetője bár a Himnuszt ismerje. Hogy öntőn az másokba hazafias szellemet akikben magában sincsen. Ha volna, azt már mégis nehezen tudjuk elhinni, hogy a magyarság nemzeti lmadtságáról fogalma sem legyen. Mit várjunk attól az ifjuságtól, melynek vezetője ennyire közömbös a nemzeti tradíciókkal szemben? A csonkamegyében ilyen és ehhez hasonló visszaeséseknek nem szabadna előfordulnia. Különösen nem a határszélen.

HIREK

— **Szent Imre ájtatosságát** tartották e hét három első napján Bácsbokodon. Az ájtatosságot Szent Imrét magasztaló szentbeszéd előzte meg. Hétfőn Csányi István plébános bunyevác, kedden Székely István káplán német, szerdán dr. Bartók Eged ciszt. tanár magyar nyelvű szentbeszédet mondott.

— **Ma megjön a polgármester.** Dr. Vojnich Ferenc polgármester, értesülésünk szerint ma, pénteken hazaérkezik Székesfehérvárról. A polgármester eredeti terve szerint Budapesten is időzött egy fél napot, hogy a sürgetőbb közigazgatási ügyeket elintézzék. Ha hazaérkezik azonnal értekezni fog a novemberi városi kisgyűlés időpontja felől.

— **Elmaradt a vármegye kisgyűlése.** Bácsbodrog-vármegye törvényhatósági bizottsága kisgyűlései tagjainak november 6-ára jelzett kisgyűlését elhalasztották. A kisgyűlési

meghívókat is szétküldötték már, amikor az utolsó napon elhatározták, hogy a közbejövő események miatt más időben tartják a kisgyűlést.

— **Első emlékűnnepség Györgypusztán, a hősök sírjánál.** Györgypusztán a templom mellett már virágba öltöztek a tavasszal elkészült hősök sírok. A hősök sírok elkészítésben nagy érdeme van Kellner István plébánosnak, ki sokat fáradozott, hogy mielőbb tudjanak kegyelettel adózni a világháborúban hősök halált haltak emlékének. A virágtól díszes új sírokat november 2-án délután halottak vespernyéje után szentelte be a helybeli plébános ünnepélyes keretek között. A besztertelést kegyelete jeléül a hősök sírjánál emlékűnnepség követte, melyet Fejes Ferenc kántortanító rendezett.

— **A német öntudat.** Jellemző a németek erős nemzeti öntudatára a legújabbban veretett német pénzéke felirata. A most forgalomba kerülő német pénzékekre a következő felírást nyomatták: Német Rajna nem határa Németországnak.

— **Nem emelik a boletta árát.** Különböző hírek kerültek a köztudatba a boletta árának emeléséről. A legutóbb tartott és gazdasági kérdésekkel foglalkozó minisztertanács úgy döntött, hogy a boletta árát még sem fogják emelni.

— **A székesfehérvári fegyelmi vizsgálat.** Székesfehérvárról jelentik: A városi visszaélések ügyében Vojnich Ferenc bajai polgármester újra Székesfehérvárra érkezett. A belügyminiszter ugyanis a fegyelmi ügyben a vizsgálat kiegészítését rendelte el. Vojnich polgármester ennek alapján Csikos Endre bankigazgatót, Bilkei Ferenc esperest, Marchall Rafael ciszt. tanárt hallgatta ki pótlólag tanuként. Az ügyben a vizsgálat bírója is megkezdte a bünygyi nyomozást.

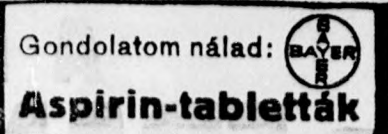
— **Megmérgezte magát a temetőben.** Özv. Wunderlich Jánosné bajai lakos tegnap, csütörtökön délután a Rókus temetőben ismeretlen okból maróluggal mérgezte magát. Mikor a szerencsétlenséget a temetőben járók észrevették, azonnal a mentőkért telefonáltak, akik súlyos állapotban szállították a kórházba özv. Wunderlichnének.

— **A Józsefvárosi állami elemi népiskola** folyó évi november hó 9-én, vasárnap délután 4 órai kezdettel ünnepli a Szent Imre királyfi emléknapiját, melyre az igen tisztelt szülőket és tanügybarátokat ezúton is tisztelettel meghívja az igazgató. Műsor: 1. Hírszekegy. Eneklő: a tanuló ifjuság. 2. Ünnepi beszéd. Mondja: Michler János, róm. kat. hitoktató. 3. Könyörögj értünk. Szavalja: Solymos László II. o. t. 4. Dohnányi: Szent Imréhez fohász. Előadja: a baja m. kir. áll. tanítóképző intézet házi quintetteje. 5. Jézus Ur Apródja Szindarab 2 felvonásban. Előadja: az iskola tanulói. 6. Dal a lilomos királyfihoz. Szavalja: Hoffbauer Ilonka IV. o. t. 7. Boldogasszony anyánk. Eneklő: a tanuló ifjuság. 8. Mendelsson: Ave Mária. Hegedűn előadja: Kádár J. V. o. tanítónövendék. 9. Himnusz.

— **A budapesti szabadságtéri irredenta szobrok külföldre kerülnek.** A budapesti szabadságtéri Észak, Kelet, Dél és Nyugat szobrok alkotóművészei kicsinyben elkészítettek a nemzeti fájdalomokat jelképező szobrokat. Ezeket a szobrokat a „Pro Hungaria” Nők Világszövetsége a nagy külföldi nemzetekhez ajándékképpen kiküldi, hogy ezúton is felhívja a külföld figyelmét a velünk történt igazságtalanságra. A költségeket a szobrok hazai terjesztése után kívánja a Pro Hungaria előteremteni és e célból megbízottjuk városunkban is megkezdte működését.

— **Kuruzslók Bácsbokodon.** Hahn Erzsébet és Schaneberg Teréz pécsi hártás cigányasszonyok kuruzslást kíséreltek meg Bácsbokodon a hiszékeny emberek között. Az egyik asszonynak reuma ellen sündisznó-zsirt kínáltak csekély 40 pengőért. A rendőrség letartóztatta őket és átadta a járásbírósnak.

— **Egy lovascsendőr lelőtte az őrmesterét.** Törökszentmiklósi jelentés szerint az ottani csendőrlaktanyában tragikus esemény történt. A laktanya legénységi szobájában Jardek Mihály lovascsendőr: karabélyával rálőtt Barta Sándor gyalogos csendőrmesterre, akinek fejébe fúródott a golyó, azután pedig maga ellen fordította a fegyvert és főbeütötte magát. Az esetnek több szemtanúja volt a legénységi szobában, de olyan gyorsan zajlott le a dráma, hogy nem tudták megakadályozni. Jardek hálántékát járta át a golyó és azonnal meghalt, az őrmester is

olyan súlyos fejsértülést szenvedett, hogy életveszélyes állapotban vitték a szolnoki kórházba. A csendőrgyűlés elrendelte a vizsgálat megindítását. Az első megállapítások szerint sem a lovascsendőrnek, sem az őrmesternek a bajtársai nem tudnak semmiféle közelebbi felvilágosítást adni arról, hogy szolgálati, vagy magánügyből keletkezett-e a véres dráma.

— **Börtönbüntetésre ítélték három kommunistát.** A büntetőörvényeszek Szemák tanácsa a kommunista szervezkedések vádlottjai közül a tanubizonyítás után Gábor Belát egyévi és hathónapi, Nagy Józsefet és Pál Mariát hathónapi, Lajos Dánielt pedig öthónapi fogházbüntetésre ítélte, az utóbbi három vádlottnál a büntetést kitöltöttnek vette. Dékány Jánost a bíróság felmentette az ellene emelt vád alól, a vádat képviselő kir. ügyészségi alnők a felmentés miatt fellebbezést jelentett be. Nagy József büntetése jogerős.

— **Üngyilkosság főbörtönpuskával.** Ignác József 18 éves fiatalember a Csávolyi-ut melletti tanyájukon üngyilkosságot követett el. Főbörtönpuskával a jobb váll alá lőtt és súlyosan megsebesítette magát. A meggondolatlan fiatalembert, aki az erős vérzés következtében összeesett, a mentők délután 5 órakor a kórházba szállították.

— **Árad a Duna, ki kell üríteni a rakpartokat.** A Magyar Királyi Folyam és Tengerhajózási Rt., az Első Dunai Gözhajózási Társaság, a Bajor Lloyd Hajózási Rt., és a Délnémet Gözhajózási Társaság igazgatóságai a Duna rohamos áradására való tekintettel felhívják az érdekelteket, hogy a társaságok raktáraiban és rakterületein taroló áruikat saját érdekükben késedelem nélkül fuvarozzák el, mert a víz a budapesti alsó rakodópartokat el fogja önteni.

— **Nem mindennapi alkalmat nyújtunk** Unnek azzal, hogy naponta friss gyógytejsontát, válogatott extra sóatlan és világos árut, zsirtalanítva, a legnehezebb betegeknek orvosilag ajánlható szállítunk. Tegyen egy próbát! Özv. HENERÁRY ANTALNÉ és FIA fűszer és csemege kereskedők Baja. Telefon: 70.

Laptulajdonos Uj Elet nyomda r. t. Felelős kiadó és kiadóhivatal vezető DR. MAMUSICH JÓZSEF.

*Hőfehéret, bátronyos arc arc és kér
Hőfehet Rosenkreemmel
Tubus 90 fill. Ejszakai tégely 1.40*

U-R-A-N-I-A

1930. november 8-án, szombaton 6 fél 9. vasárnap fél 4, 6 fél 9-kor

A repülő flotta

Egy óceánrepülés izgalmas története 14 felvonásban

Főszereplők: Ramon Novarro, Ralph Gravers, Eddie Nugent, Carrol Nie, Alfred Allen, Anita Page.

Kísérő filmje: **60 tagu zenekari kíséret.**

Kísérő filmje:

Micky az őserdőben

Magyar híradó.

Rajz film.

Magyar híradó.

A legújabb, legjobb, legolcsóbb a FRANCOVILLA rádiókészülék

Kapható: Bruszt József cégnél, Baján, Szent István-tér 4.
Telefon: 255.

1743 szám. kórh. 1930.

Árlejtési hirdetmény

Baja város közkórháza 1930—31 évi szükségletét képező cca. 4000 mm. I. rendű legalább 5000 calória fűtőértékű hazai eredetű szén, vagy ugyanannyi tojás briguet (Boulet) továbbá cca. 600 mm. hazai eredetű gázpirszén, amennyiben hazai pirszén beszerezhető nem lenne, külföldi eredetű gázpirszén, végül 1500 mm. nemesített lignit, esetleg ehelyett közönséges lignit szállításának biztosítására 1930 évi november hó 18-án d. e. 9 órakor nyilvános árlejtést tart.

Szabályszerűen felbélyegzett zárt és lepecsételt ajánlatok „Ajánlat Baja város közkórháza 1930—1931 évi szén és pirszén szükségletének szállítására” jelzéssel ellátott borítékban a kórházigazgatósághoz címzetten a kórház gazdasági hivatalába nyújtandók be.

Bánatpénz gyanánt az ajánlati végösszeg 2 százaléka készpénzben vagy takarékpénztári betétkönyvben, esetleg óvadékképes értékpapírban az árlejtés megkezdése előtt a kórházpénztárnál letétbe helyezendő és az erről vett hivatalos nyugta az ajánlatához csatolandó. Ezen bánatpénzt a szállítás elnyerése esetén 5 százalékra kell egészíteni.

A kórházigazgatóság fenntartja magának a jogot, hogy a hirdett mennyiségből többet vagy kevesebbet is rendelhessen.

Hiányosan felszerelt vagy elkésztetlen beérkezett ajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Vállalati feltételek a kórházigazgatóságnál a hivatalos órák alatt beszerezhetők.

Baja, 1930 évi november hó 5-én.

Dr. Róna Dezső s. k.

m. kir. egészségügyi főtanácsos igazgató.

**Ejjeli
szolgálatot tart**

reggel fél 8 óráig és
vasárnap d. u. nyitva
nov. 3-tól nov. 10-ig

**Gyarmati Emil
Dr. Makray László**
gyógyszertára.

Egy jókarban levő plüs sezlon eladó.

Tóth Kálmán utca 36/c.

Elavult régi Rádióját

becseréljük

modern PHILIPS rádióra.

Rádió készülékek kedvező
részletfizetésre.

KÓKAY TESTVÉREK

rádió szaküzletében Baja.
(városháza alatt.)

KALOR

akályhák királya

előnyösen

beszerezhető

UTRY-nál.

Telefon: 280. Erzsébet kir.-utca 38.

VARRÓGÉP

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.

Erzsébet királyné-utca 11.

LAKY

**bérajátója
megrendelhető,
helyben és vidékre**

Telefonszám: 375.

Ha még nem vett kiváló önborotva pengét olcsón, úgy forduljon UTRY-hoz.

Baja, Erzsébet királyné-ut 38. — Telefon: 280.

Sezlonok, matracok, szalon és uriszoba
garniturák, mindenféle kárpitos áruk
fizetési kedvezménnyel is

kaphatók

SCHAFFLER MÁTYÁS

kárpitosnál, Gróf Zichy Bódog-tér 1. (Hitel Bank alatt.)
Javitások és alakítások.

Csepel Varrógépek

hosszu és nagyon kedvező részletfizetésre.

A modern és divatos himzótanfolyam díjmentes tanítása

KÓKAY TESTVÉREK

Csepel varrógépek főlerakata BAJA. (Városháza alatt.)

Nem trükk, valóság!

Meleg
barátságos
tisztá

Bőséges

izletes

házi

sz
o
b
a
é
t
k
e
z
é
s

árból

20%

árból :!:

10%

engedményt kap Ön, mint ezen lap előfizetője
—: Budapest, a Park szállodában VIII., Baross-tér 10. —:
(Szemben a Keleti Pályaudvar érkezési oldalával.)